



Sundheds-, idræts- og kulturudvalget

Del 1

Del 2

Bevillingsområder:

Kultur og fritid

Sundhed



Læsevejledning til budgetbemærkningerne

Budgettet skal løse flere forskellige opgaver. Der skelnes mellem den finansielle opgave, den bevillingsmæssige opgave og informationsopgaven.

Budgetbemærkningerne på drift og anlæg er med til at understøtte disse 3 opgaver.

Her kan man finde oversigter over kommunens udgifter fordelt på de forskellige opgaveområder (bevillingsområder). Budgettet angiver størrelsen på det spillerum, der er overlagt til udvalgene og til forvaltningen og aftaleenhederne, når der i årets løb skal foretages økonomiske dispositioner.

Budgetbemærkningerne til budgettet er opdelt i del 1 og del 2.

Del 1 består af en kort beskrivelse af bevillingsområdet, hovedtal for budgettet på drift og anlæg i de fire budgetår samt en aktuel økonomisk status og ændringer fra budgetaftalen.

Del 2 indeholder en mere dybdegående beskrivelse af bevillingsområdet og dets budgetforudsætninger, herunder tildelingsmodeller og demografireguleringer. Del 2 redegør også for budgetændringer på området, der er foretaget siden sidste års vedtagne budget.

Del 2 indeholder desuden en beskrivelse af udvalgenes anlægsprojekter, som har budget i de fire budgetår. For hvert anlægsprojekt fremgår en flerårig oversigt over rådighedsbeløbene og de frigivne anlægsbevillinger knyttet til rådighedsbeløbene. Der er endvidere en beskrivelse af anlægsprojektets formål og status.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

1. Beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter på kultur- og fritidsområdet.

På kulturområdet er der følgende aftaleenheder: Randers Bibliotek inkl. Fritidscentret, Værket, Randers Musikskole samt Museum Østjylland, herunder Randers Stadsarkiv. Herudover gives der tilskud til en række selvejende institutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Randers Regnskov og Gaia.

Udover disse institutioner omfatter bevillingen også tilskud til en række musik- og teaterforeninger på kulturområdet, udgifter vedr. vedligeholdelse af skulpturer, springvand, lokalhistoriske arkiver og andre udgifter på kulturområdet, herunder Østjysk Vækstbånd, der er et samarbejde mellem Horsens, Silkeborg, Viborg og Randers kommuner med tilskud fra staten.

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. På dette grundlag gives der en række tilskud til foreninger såsom medlems- og lokaletilskud, tilskud til aftenskoleundervisning mv. Desuden omfatter bevillingen blandt andet udgifter til Water and Wellness, drift mv. af idrætsanlæg, haller og parker, drift af Udbyhøj Lystbådehavn mv.

På såvel kultur- som fritidsområdet er der endvidere afsat mindre ansøgningspuljer til udviklingsaktiviteter og konkrete projekter.

Fakta

Antal medlemmer i idrætsforeninger under 25 år, 2021:	17.755
Antal medlemmer i idrætsforeninger på 25 år og derover, 2021:	17.601
Antal besøgende på biblioteket 2021:	241.619
Antal besøgende, Museum Østjylland i Randers 2021:	20.762

Alle tal er påvirket af corona og lavere end før pandemien.

Politikker

Kulturpolitik
Fritids- og idrætspolitik
Folkeoplysningspolitik

[Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker](https://randers.dk/politikker)

2. Hovedtal

2.1. Drift

Nedenstående tabel viser budgettet fra 2023 til 2026. Tabellen viser, at der samlet for kultur- og fritidsområdet er budgetteret med nettoudgifter for 179,6 mio. kr. i 2023 stigende til 180,5 mio. kr. i 2024, hvorefter budgettet falder til 176,7 mio. kr. i 2026.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Kultur og Fritid (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Serviceammen	179,6	180,5	177,9	176,7
Biblioteker	41,4	41,2	41,0	40,8
Kultur	53,7	53,5	52,1	51,9
Fritid og Idræt	84,5	85,7	84,8	84,0
I alt	179,6	180,5	177,9	176,7

2.1.1. Service

Da der ikke er udgifter uden for servicammen på kultur- og fritidsområdet gælder ovenstående også for udgifterne inden for servicammen.

Den væsentligste ændring fra 2023 til 2024 omhandler ibrugtagning af Dronningborghallen, der er indarbejdet med 1,1 mio. kr. i 2023 og med 2,1 mio. kr. fra 2024 og frem. Da udbuddet vedr. byggeriet blev aflyst i efteråret 2021 vil disse midler dog ikke blive anvendt på nuværende tidspunkt. De øvrige ændringer fra 2023 til 2024 skyldes primært de besluttede effektiviseringsbesparelser samt afsatte midler til Bevæg dig for livet og driftstilskud til nye kunstgræsbaner.

Fra 2024 til 2025 vedrører ændringerne væsentligst de stigende effektiviseringsbesparelser på ca. 0,8 mio. kr. Hertil kommer, at der i årene 2021 til 2024 er givet et ekstra tilskud til Turbinen på 0,5 mio. kr. i perioden 2021-24. Disse midler blev givet, da Turbinen fik afslag på at være regionalt spillested i perioden 2021-24 og med henblik på at styrke mulighederne for igen at blive regionalt spillested og modtage statstilskud. Endelig bortfalder en ekstrabevilling til breddeidræt på 0,5 mio. kr., der har været givet i perioden 2022-24 samt bevilling til Randers Stadsarkiv på 0,7 mio. kr., der er givet i 2023-24.

Fra 2025 til 2026 falder udgifterne som følge af de årlige effektiviseringsbesparelser samt at bevillinger til Bevæg dig for livet og kunstgræsbaner bortfalder.

2.2. Anlæg

På kultur- og fritidsområdet er der en række anlægsprojekter, som ses i tabellen herunder.

Ud over de nævnte er der større anlægsprojekter, der først færdiggøres i 2023 eller senere. Bevillingerne er givet i tidligere år, men de er endnu ikke færdiggjorte, herunder renovering af Kulturhuset og Korshøj. Disse fremgår ikke af oversigten, idet bevillingen er givet tidligere.

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Aktivitetsshus Kano- Kajakklubben Gudena	2,1	0,0	0,0	0,0
Anlægspulje til idrætsanlæg	0,8	0,8	0,8	1,2
Breddeidrættens faciliteter	2,0	2,0	1,8	2,6
Facilitetsshus i Fårup Sønderbæk	0,0	2,1	0,0	0,0
Fornyelse af Håndværkermuseum	1,0	0,0	0,0	0,0
Græs fodboldbaner ved Helsted IF	1,5	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023	0,0	0,3	0,2	0,0
Hensættelser til kunstgræsbaner	0,1	0,1	0,1	0,1
Kunstgræsbane i Nord (B65,HUI,IF Fjord)	0,0	1,3	0,0	0,0
Kunstgræsbane ved SIF Assentoft	0,0	1,3	0,0	0,0
Kunstgræsbaner i Langå	0,0	1,3	0,0	0,0
Opbevaringsfacilitet til Randers Roklub	0,7	0,0	0,0	0,0

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Anlægsprojekter (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Padelbaner 2022-2025	1,2	0,0	0,0	0,0
Projekt Forhallen i Spentrup	1,1	0,0	0,0	0,0
Randers Regnskov, anlægstilskud	2,1	0,0	0,0	0,0
Randers Teater	2,7	0,0	0,0	0,0
Renovering af spejderhytte hos Niels Ebbesens gruppe	2,5	0,0	0,0	0,0
I alt	17,9	9,2	2,9	3,9

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1. Aktuel status

På kultur- og fritidsområdet forventes ikke de store ændringer. Området har været påvirket af corona-pandemien, og det kan have betydning for nogle foreninger og tilbud, men der skønnes ikke væsentlige udfordringer på nuværende tidspunkt.

De stigende energipriser kan dog få konsekvenser, både for foreninger og haller mv., men også for det kommunale budget, idet en del af energiudgifterne bliver refunderet via de lovpligtige lokaletilskud.

På anlægsområdet er der igangsat en række projekter efter en ansøgningsrunde i 2022, og forvaltningen vil løbende følge op herpå.

Endvidere skal der i forbindelse med budgetlægningen tages stilling til halprojektet i Dronningborg.

3.2. Budgetaftalen

Budgetaftalen indeholder nedenstående nye tiltag og reduktioner for kultur- og fritidsområdet:

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Bevilling til Randers Stadsarkiv	0,7	0,7	0,0	0,0
Projektmidler til Bevæg dig for livet	0,0	0,2	0,3	0,0
Særligt tilskud til Kastalia (50.000 kr.)	0,1	0,1	0,0	0,0
"Skoletilskud" til Spentrup-hallerne	0,3	0,3	0,3	0,3
Driftstilskud til nye kunstgræsbaner	0,0	0,3	0,2	0,0
Reduktion eksterne konsulenter (-17.000 kr.)	-0,0	-0,0	0,0	0,0
I alt	1,1	1,6	0,8	0,3

Med budgetaftalen for 2023-26 er der foreløbig sikret, at arbejdet i Randers Stadsarkiv kan fortsætte på det nuværende niveau i 2023 og 2024, og at det særlige tilskud til Kastalia fortsætter i 2023 og 2024.

I de seneste år har Randers kommune samarbejdet med DGI og DIF om Bevæg dig for livet. Da et særligt tilskud bortfalder fra 2024 er det med budgetaftalen sikret, at aktiviteterne kan fortsættes i 2024 og 2025.

Der er bevilget et varigt skoletilskud til Spentrup-hallerne, der i 2022 er overgået fra at være en kommunal til at være en selvejende hal.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 1

Budgetaftalen sikrede også et driftstilskud til nye kunstgræsbaner i 2024 og 2025, og der vil senere skulle tages stilling vedr. de følgende år.

Endelig er der vedtaget en reduktion af udgifterne til konsulentytelser; på kultur- og fritidsområdet udgør det 17.000 kr. årligt i 2023 og 2024.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

1. Uddybende beskrivelse af området

Bevillingen omfatter udgifter og indtægter på kultur- og fritidsområdet.

På kulturområdet er der følgende aftaleenheder: Randers Bibliotek inkl. Fritidscentret, Værket, Randers Musikskole samt Museum Østjylland, herunder Randers Stadsarkiv. Herudover gives der tilskud til en række selvejende institutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Randers Regnskov og Gaia.

Udover disse institutioner omfatter bevillingen også tilskud til en række musik- og teaterforeninger på kulturområdet, udgifter vedr. vedligeholdelse af skulpturer, springvand, lokalhistoriske arkiver og andre udgifter på kulturområdet, herunder Østjysk Vækstbånd, der er et samarbejde mellem Horsens, Silkeborg, Viborg og Randers kommuner med tilskud fra staten.

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. På dette grundlag gives der en række tilskud til foreninger såsom medlems- og lokaletilskud, tilskud til aftenskoleundervisning mv. Desuden omfatter bevillingen blandt andet udgifter til Water and Wellness, drift mv. af idrætsanlæg, haller og parker, drift af Udbyhøj Lystbådehavn mv.

På såvel kultur- som fritidsområdet er der endvidere afsat mindre ansøgningspuljer til udviklingsaktiviteter og konkrete projekter.

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingsområdet. Desuden vises budgetbeløbene for 2023:

Kultur og Fritid (mio. kr.) 2023	Udgift	Indtægt	Netto
Serviceammen	213,0	-33,4	179,6
Biblioteker	43,4	-2,0	41,4
Kultur	80,0	-26,3	53,7
Fritid og Idræt	89,6	-5,1	84,5
I alt	213,0	-33,4	179,6

I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte områder. Beskrivelserne indeholder en gennemgang af det enkelte udgiftsområde. Indenfor det enkelte område er der både udgifter inden for og uden for aftaleenhederne jf. Randersmodellen.

1.1. Serviceammen

Tabellen viser, at der inden for serviceammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 179,6 mio. kr.

1.1.1. Biblioteker

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at ”fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet”. Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset i Randers, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening for filialernes vedkommende.

1.1.2. Kultur

Kulturområdet består en række institutioner samt budget til tilskud mv.

Budgettet på dette område kan specificeres således:

Kultur (mio. kr.) 2023	Udgift	Indtægt	Netto
Kulturområdet i alt	80,0	-26,3	53,7
Museum Østjylland	24,3	-11,5	12,8
Randers Musikskole	10,7	-4,8	5,9
Værket	19,4	-9,1	10,3
Selvejende kulturinstitutioner	18,8	0,0	18,8
Øvrig kultur	6,8	-0,9	5,9

Museum Østjylland

Museum Østjylland er en fusion af Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltoft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

Museum Østjylland er, som statsanerkendt museum, overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne. Det sker gennem museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, også Håndværksmuseet og Stadsarkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

Ved budgetaftalen for 2023-26 er der afsat 700.000 kr. i 2023 og 2024 til, at Randers Stadsarkiv kan opretholde det nuværende driftsniveau.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Udgifterne til aktiviteterne finansieres via deltagerbetaling, statstilskud og kommunale tilskud.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Randers Teater, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

I 2016 blev Turbinen ombygget via en stor donation fra Herman Sallings Fond, og samtidig blev Turbinen udnævnt til regional spillested fra 1. januar 2017 i en 4 års periode. Turbinens ansøgning om fortsættelse som regionalt spillested fra 2021-24 blev afslået, hvilket betyder, at der ved budgetaftalen for 2021-24 blev afsat 0,5 mio. kr. i de 4 år, der sammen med en omlægning af Værkets budget fra 2021 sikrer, at Turbinen i et vist omfang kan videreføres med henblik på, at der ansøges på ny for den kommende periode 2025-28.

Selvejende kulturinstitutioner

Ud over de kommunale kulturinstitutioner gives tilskud til følgende selvejende kulturinstitutioner: Randers Kunstmuseum, Randers Kammerorkester, Randers Teater, Gaia og Randers Regnskov.

Øvrig kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers både gennem Randers Teaterforening og gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen "1-til-alle" er alle børn og unge sikret adgang til mindst én teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivs brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet også tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturugen, Levende Sommer mv.

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 0,5 mio. kr. årligt.

Der er endvidere afsat midler til imødekommelse af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

Fritidscentret er organisatorisk en del af Biblioteket. Fritidscentret stiller ledige lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

tret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Både Fritidscentret og Kulturhuset i Langå benyttes også af foreninger uden for folkeoplysningsområdet.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

1.1.3. Fritid og idræt

Fritid og idrætsrådets budget kan specificeres således:

Fritid og idræt (mio. kr.) 2023	Udgift	Indtægt	Netto
Fritids- og idrætsområdet i alt	89,6	-5,1	84,5
Parker og legepladser	4,9	0,0	4,9
Idrætsanlæg	15,1	-2,9	12,2
Kommunale haller	1,5	0,0	1,5
Selvejende haller	26,2	0,0	26,2
Water and Wellness	15,0	-0,3	14,7
Lokaletilskud	11,6	-1,3	10,3
Aktivitetstilskud	4,4	0,0	4,4
Folkeoplysning for voksne	5,3	-0,6	4,7
Tilskudsmidler	0,4	0,0	0,4
Randers Talent og Elite	2,5	0,0	2,5
Breddeidræt og Bevæg dig for livet	2,7	0,0	2,7

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde.

Folkeoplysningen støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der opkræves gebyr for fast brug af kommunale lokaler, og provenuet anvendes til tilskud, ud over det lovpligtige, til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

Randers Kommune yder herudover tilskud til driften af selvejende idrætshaller og forestår selv driften af tre idrætshaller og en multifunktionel atletikhal. Det er vedtaget, at de kommunale haller med tiden skal overvejes overgå til at være selvejende og pt. arbejdes der med projekt Forhallen i Spentrup og i den forbindelse at Spentrup-hallerne er de første, der overvejes at overgå til en status som selvejende hal.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker udføres af private entreprenører.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune og udvikler talenter gennem særlige skole- og for-
eningstilbud.

Endvidere er Randers visionskommune for "Bevæg dig for livet", som er et nationalt samarbejde med
et mål: Danmark skal være verdens mest aktive nation. Bevæg dig for livet er et samarbejde med DIF
og DGI og på landsplan er projektet støttet af Trygfonden og Nordea-fonden.

Ved budgetaftalen for 2022-25 er der i 2022-24 årligt afsat 500.000 kr. til forøgelse af bevillingerne til
breddeidrætten, som Sundheds-, idræts- og kulturudvalget prioriterer anvendelsen af.

2. Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2023-26 er beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2022-25 tillagt pris- og løn-
fremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer
samt korrektioner fra lov- og cirkulæreprogrammet.

2.1. Tildelingsmodel på fritidsområdet

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget beslutter ultimo hvert år efter indstilling fra Folkeoplysningsud-
valget Randersordningen for det kommende år. Kriterierne for 2023 vil først blive godkendt efter af-
slutningen af disse bemærkninger, men forventes besluttet på sundheds-, idræts- og kulturudvalgets
møde den 7. december 2022. Den samlede beskrivelse kan findes på kommunens hjemmeside under
tilskud til fritidsaktiviteter.

I det følgende beskrives kriterierne for 2022.

2.1.1. Randersordningen 2022

Randersordningen er Randers Kommunes tilskudsordning til frivillige folkeoplysende foreninger un-
der folkeoplysningsloven. Tilskudsordningen omfatter kursustilskud, medlemstilskud, gebyrordning
og ekstra kommunalt lokaletilskud, herunder hallejetilskud.

For at opnå tilskud efter Randersordningen skal foreningen være hjemmehørende i Randers Kom-
mune. Foreningen skal samtidig være godkendt af folkeoplysningsudvalget som en frivillig folkeoply-
sende forening i henhold til reglerne i folkeoplysningsloven med tilhørende bekendtgørelse og vej-
ledning, og der skal opkræves deltagerbetaling (kontingent).

Foreningen skal have en almennyttig og kontinuerlig aktivitet. Foreningen skal således have planlagte
aktiviteter for børn og unge inden for foreningens formål mindst 20 gange årligt fordelt over mindst 5
måneder. Foreninger - udelukkende for medlemmer med handicaps - kan modtage tilskud, uanset at
kravet om aktiviteter for børn og unge ikke aktuelt kan opfyldes.

Midlerne til Randersordningen for det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde fastsættes af byrå-
det efter forslag fra folkeoplysningsudvalget.

Midlerne opdeles i tre puljer:

1. Ekstra lokaletilskud, herunder hallejetilskud
2. Kursus- og medlemstilskud
3. Udviklingsmidler

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Ekstra lokaletilskud

En kommune kan opkræve gebyrer for benyttelsen af kommunale lokaler, hvis indtægten anvendes til forbedring af det lokaletilskud, som skal ydes efter folkeoplysningsloven. Randers Kommune opkræver gebyrer med henblik på at yde ekstra lokaletilskud.

Udover hallejetilskud ydes tilskud til sportsskoler, udleje til kommunale institutioner og til hvervingsarrangementer. Foreninger, der har udgifter til egne eller lejede lokaler, får efter folkeoplysningsloven 65 pct. tilskud til de tilskudsberettigede lokaleudgifter. I Randers Kommune er tilskudsprocenten på 65 pct. hævet til 75 pct., bortset fra tilskuddet til forbrugsafgifter (el, vand og varme), der er på 65 pct.

25-års-reglen

Hvis en forening har medlemmer over 24 år (ledere, instruktører og bestyrelsesmedlemmer indgår ikke ved opgørelsen), kan der efter folkeoplysningsloven foretages en forholdsmæssig nedsættelse af lokaletilskuddet. I Randers Kommune er denne nedsættelse ophævet pr. 1. januar 2010 for foreninger, der tilrettelægger og gennemfører aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Kurstilbud

Der ydes tilskud med 75 pct. af udgifterne til kurser i Danmark for nuværende og kommende ledere. Tilskud ydes til kursus- og opholdsudgifter. Til hver enkelt person kan der på et år højst ydes tilskud med 30.000 kr. Ud fra foregående års erfaringer afsættes der et beløb til kurstillskud af den samlede pulje til kursus- og medlemstilskud, i 2022 900.000 kr. Hvis beløbet ikke anvendes, overføres det til følgende års medlemstilskud. Hvis beløbet ikke er tilstrækkeligt, afholdes merudgifterne af de afsatte midler til medlemstilskud.

Lokal kursusvirksomhed

Der afsættes et beløb svarende til 1/5 af det beløb, der er afsat til kurstillskud, til anvendelse til kurser i "nye foreningsaktiviteter" og "lokal kursusvirksomhed". I 2022 er der afsat 180.000 kr. hertil, og beløbet forsøges fordelt over hele året.

De lokale kurser retter sig særligt mod de foreninger, der ikke via medlemskab af overliggende kreds- eller landsorganisationer har mulighed for at deltage i lederuddannelse og til tværgående kursusvirksomhed, der medvirker til fortsat udvikling af foreningerne. Eventuelle ubrugte midler overføres til efterfølgende års medlemstilskud.

Medlemstilskud

Restbeløbet efter fradrag af beløb til ekstra lokaletilskud, hallejetilskud, kurstillskud og udviklingsmidler anvendes til medlemstilskud. Tilskuddet gives til aktive medlemmer i aldersgruppen 0-24 år, som har været kontingentbetalende medlem af foreningen i mindst tre måneder.

Udviklingsmidler

Der afsættes en udviklingspulje på 0,4 mio. kr., hvoraf 50.000 kr. er målrettet de mindre og nye sportsgrene. Puljen kan med frist 4 gange årligt søges af alle godkendte frivillige folkeoplysende foreninger til initiativer og projekter, der skaber udvikling i foreningernes organisering, aktiviteter, faciliteter mv. Projekter med tværgående indhold og med integration af 'ikke allerede foreningsaktive personer' prioriteres. Fordeling af tilskud foretages af folkeoplysningsudvalget.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Tilskud til selvejende haller

Tilskudsordningen indeholder flere elementer:

1. Tilskud til ydelser på kommunalt godkendte lån anvendt til opførelse af hallen.
2. Fast tilskud, der består af 3 elementer: Et grundtilskud, et arealtilskud og et tilskud til de haller, der er forpligtede til at stille timer til rådighed for lokale skoler og institutioner.
3. Et variabelt tilskud, der afhænger af det antal timer, som udlejes til godkendte folkeoplysende foreninger.

Formålet med tilskudsmodellen er at sikre en generel tilskudsmodel, der er tilpasset de forskellige forhold uden, at der skal laves en lang række særftaler. Modellen tilsigter at opfylde to formål: Budgetmæssig stabilitet gennem et forholdsvis stort fast tilskud, så hallerne forud for budgetåret kender hovedparten af indtægtsgrundlaget (og kommunen hovedparten af udgifterne). Og for hallerne et incitament til at sikre størst mulig udlejning ved at timetilskuddet, tillagt foreningernes egenbetaling, mindst dækker marginalomkostningerne ved at holde åbent.

Det forudsættes i tilskudsmodellen, at der udarbejdes en kontrakt mellem kommunen og den enkelte institution. I kontrakten specificeres foruden tilskudsmodellen en række nærmere betingelser for tilskudsydelsen, herunder f.eks. krav til regnskaber, nedbringelse af energiodgifter og udarbejdelse af vedligeholdelsesplaner.

Tilskudsftale for aftenskolerne i Randers Kommune

Kommunerne er efter folkeoplysningsloven forpligtet til at yde tilskud til aftenskoler, men den enkelte kommune fastlægger selv niveauet.

Der kan efter loven ikke ydes tilskud til undervisning mv., hvis formålet er agitation, behandling, underholdning, forkyndelse eller udbredelse af overtro. Der kan endvidere ikke ydes tilskud til undervisning inden for spil, idræt og sports- og konkurrencepræget virksomhed. Kommunen kan fravige disse begrænsninger og fastlægge nærmere retningslinjer for, hvad der ligger i disse begreber.

Tilskud til den folkeoplysende virksomhed sker på baggrund af tilskudsbrøker. Tilskudsbrøkerne kan efter loven højst være:

1/3 af udgifterne til lærer- og lederløn i den almene undervisning.

8/9 af udgifterne til lærer- og lederløn i handicapundervisningen.

5/7 af udgifterne til lærer- og lederløn i instrumentalundervisning.

Folkeoplysningsudvalget har fastsat en anvendelse af de maksimale tilskudssatser i Randers Kommune, bortset fra tilskud til handicapundervisningen, hvor tilskudsbrøken er fastsat til 7/9.

Hvis ansøgningerne om tilskud overstiger budgettet, nedsættes tilskuddet forholdsmæssigt til alle ansøgere.

3. Ændringer på området

Tabellen viser ændringer af budgetbeløb i 2023-2026 set i forhold til budgettet i 2022 for bevillingsområdet.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Derfor tager første linje udgangspunkt i budget 2022, men i 2023-pris.

Beløbet i alt gengiver således det samlede beløb på bevillingsområdet indenfor service i det pågældende år.

Kultur og fritid mio. kr.	Ændring til 2023	Ændring til 2024	Ændring til 2025	Ændring til 2026
Udgangspunkt 2022-budget	183,2	183,2	183,2	183,2
Demografi og øvrige store ændringer				
Ingen prisfremskrivning 2022-2023	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskra 2024-26	0,0	-0,8	-1,6	-2,4
Overførsel vedr. Randers Regnskov	2,4	2,4	2,4	2,4
Overførsel vedr. Eventsekretariatet	-5,5	-5,5	-5,5	-5,5
Budgetaftale 2023-2026				
Bevilling til Randers Stadsarkiv	0,7	0,7	0,0	0,0
Særligt tilskud til Kastalia (tilskud på 50.000 kr. skulle ophøre i 2023; nu forlænget til og med 2024)	0,1	0,1	0,0	0,0
Projektmidler til Bevæg dig for livet skulle bortfalde fra og med 2024, nu indarbejdet i budgettet i 2024 og 2025.	0,0	0,2	0,3	0,0
Driftstilskud til nye kunstgræsbaner	0,0	0,3	0,2	0,0
Skoletilskud til Spentrup-hallerne ved overgang til selvejende hal	0,3	0,3	0,3	0,3
Reduktion eksterne konsulenter - 17.000 kr. i 2023 og 2024	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Særligt tilskud til Underværket	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Bortfald bevilling til Randers Stadsarkiv	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Ekstra bevilling til Randers Stadsarkiv, bortfald af støttede job	0,1	0,2	0,3	0,3
Ydelsestilskud, Ny Dronningborg-hal	1,1	2,1	2,1	2,1
Ekstrabevilling til breddeidrætsmidler	0,0	0,0	-0,5	-0,5
Effektiviseringsbidrag budgetaftale 2020	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Turbinen, ophør af ekstra tilskud	0,0	0,0	-0,5	-0,5
Bortfald bevilling til Kastalia i 2023 (45.000 kr.)	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Tillægsbevillinger	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
PL og øvrige ændringer				
PL og øvrige ændringer	0,1	0,1	0,1	0,2
I alt	179,6	180,5	177,9	176,7

Tabellen uddybes i nedenstående afsnit.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

3.1. Demografi og øvrige store ændringer

Ingen prisfremskrivning på budgetter til varekøb og tjenesteydelser er udmøntet i 2023 og reducerer budgettet med 0,8 mio. kr. i forhold til en situation, hvor der var sket prisfremskrivning.

Der er lavet en organisationsændring, som har betydet, at budgettet for Eventsekretariatet på 5,5 mio. kr. er flyttet fra sundheds, idræts- og kulturudvalget til økonomiudvalget, mens bevillingen vedr. driftstilskud til Randers Regnskov er flyttet fra erhvervs- og planudvalget til sundheds-, idræts- og kulturudvalget.

Effektiviserings- og besparelseskraevne for 2023-26 er udmøntet med vedtagelsen af budget 2023-26 og kan ses herunder. Det bemærkes, at udmøntningen fra budgetaftale 2020-23 vedr. 2023 også er udmøntet med denne budgetvedtagelse, idet der ikke tidligere var taget stilling hertil.

Kultur og fritid: Reduktioner i 1.000 kr.	2023	2024	2025	2026
Museum Østjylland: Færre særudstillinger	-48	-50	-50	-50
Museum Østjylland, rammereduktion		-54	-109	-164
Randers Bibliotek: reduktion af åbningstiden/ mindre betjent åbningstid	-163	-352	-537	-724
Værket, rammereduktion	-40	-87	-133	-179
Randers Musikskole - forbrug af opsparing	-22	-48		
Randers Musikskole - takstforøgelse			-74	-99
Selvejende kulturinstitutioner, effektiviseringskrav	-72	-156	-238	-320
Udfasning af lokaletilskud til foreninger udover det lovbestemte niveau	-300	-300	-700	-1.000
Reduktion af tilskuddet til aftenskoler		-300	-300	-300
Reduktion af beløb til ansøgningspuljer inden for fritid og idræt.	-17	-67	-67	-112
Reduktion af beløb til ansøgningspuljer inden for kulturområdet samt mindre vedligeholdelse af skulpturer.	-18	-38	-58	-78
Kultur og fritid i alt	-680	-1.453	-2.265	-3.028

3.2. Budgetaftale 2023-2026

Med budgetaftalen for 2023-26 er der fundet midler til videreførelse af det nuværende niveau for Randers Stadsarkiv og ekstratilskud til Kastalia i 2023 og 2024. Hertil kommer at bevillingen til Bevæg dig for livet er sikret frem til og med 2025 på trods af at et tilskud fra DIF/DGI bortfalder.

Herudover er der afsat midler til driftstilskud til nye kunstgræsbaner i henholdsvis Nord, Langå og Assentoft i 2024 og 2025, hvorefter der skal findes yderligere midler, hvis det nuværende niveau skal opretholdes.

Der er bevilget et varigt skoletilskud til Spentrup-hallerne, der i 2022 er overgået fra at være en kommunal til at være en selvejende hal.

Endelig er der vedtaget en reduktion af udgifterne til konsulenttydelser; på kultur- og fritidsområdet udgør det 17.000 kr. årligt i 2023 og 2024.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

3.3. Budgetaftale tidligere år

I tabellen er vist en række ændringer, hvor tidsbegrænsede bevillinger er udløbet. Det drejer sig om særligt tilskud til Underværket, ekstramidler til breddeidrætsmidlerne samt ekstra tilskud til Turbinen i forbindelse med at stedet ikke blev godkendt til fortsat at være regionalt spillested fra 2021, og hvor der vil blive søgt herom for en ny periode 2025-28 i 2024.

Andre midlertidige bevillinger er genbevilget ved budgetaftalen for 2023-26; det drejer sig om tilskud til Kastalia og bevilling til Randers Stadsarkiv.

I forhold til Randers Stadsarkiv blev der endvidere ved budgetvedtagelsen for 2022-25 bevilget yderligere midler som følge af bortfald af medarbejdere ansat med særlig støtte (primært fleksjob), Endelig er der i budgettet indarbejdet midler til ny Dronningborg-hal. Denne bevilling vil ikke blive aktuel på nuværende tidspunkt, da udbuddet vedr. hallen blev aflyst i efteråret 2021.

3.4. Tillægsbevillinger og omplaceringer

Der er givet en række tillægsbevillinger, som samlet reducerer budgettet med 0,6 mio. kr.

3.5. PL og øvrige ændringer

Endelig er der andre mindre ændringer, blandt andet som følge af prisfremskrivninger.

4. Yderligere oplysninger

4.1. Oversigt over aftaleenheder

På kultur- og fritidsområdet er der følgende aftaleenheder, der er omtalt ovenfor: Randers Bibliotek, Museum Østjylland, Værket og Randers Musikskole. Hertil kommer de selvejende institutioner.

4.2. Takster og nøgletal

På kultur- og fritidsområdet findes en række takster for benyttelsen af Værket og Udbyhøj Lystbådehavn.

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#) under Budgetmateriale 2023-26.

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes nøgletal om udgifter og aktiviteter på kultur- og fritidsområdet.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#) og afsnittet "Fritid, kultur og bibliotek"

5. Anlægsprojekter

Der er en række anlægsprojekter på kultur- og fritidsområdet; en oversigt findes i del 1 af budgetbemærkningerne og de enkelte projekter fremgår af anlægsskemaer for de enkelte projekter på de følgende sider.

Som en del af budgetvedtagelsen for 2023-2026 blev der samtidig vedtaget en 10-årig investeringsplan på anlægsområdet. De resterende år i investeringsplanen fremgår af nedenstående oversigt:

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

10-årig investeringsplan (mio. kr.)	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Pulje til breddeidræt og idrætsanlæg	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
I alt	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9

Nedenfor følger anlægsskemaer for anlægsprojekter med budget i 2023-2026 for bevillingsområdet.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Aktivitetshus til Kano og Kajakklubben Gudena

Bevillingsprogramnummer: 9242000041

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		2.066				2.066
Indtægter						
I alt		2.066				2.066

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.06.2022	2.066		2.066
I alt	2.066		2.066

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til aktivitetshus til Kano og Kajakklubben Gudena. Beløbet udgør i 2023-priser 2,066 mio. kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Anlægspulje til Idrætsformål

Bevillingsprogramnummer: 9242000013/14/28/35

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		775	775	775	1.186	3.511
Indtægter						
I alt		775	775	775	1.186	3.511

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.10.2022	775		775
I alt	775		775

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Der har siden 2013 været givet en rammebevilling på 1 mio. kr. til idrætsformål, der løbende er prisfremskrevet.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2023 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Breddeidrættens faciliteter

Bevillingsprogramnummer: 9242000018/19/29/36

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		2.012	2.037	1.805	2.607	8.461
Indtægter						
I alt		2.012	2.037	1.805	2.607	8.461

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.10.2022	2.012		2.012
I alt	2.012		2.012

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Byrådet har siden 2010 årligt afsat et beløb til forbedring af breddeidrættens faciliteter.

Ved prioriteringen af idrætsmidlerne for 2022-25 er nogle af de afsatte midler prioriteret til de bevilgede projekter, mens resten vil blive fordelt i de følgende år.

Anlægsbevilling til rådighedsbeløb i 2023 er givet i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Facilitetshus i Fårup Sønderbæk

Bevillingsprogramnummer: 9242000040

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			2.066			2.066
Indtægter						
I alt			2.066			2.066

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.06.2022	2.066		2.066
I alt	2.066		2.066

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til facilitetshus i Fårup med omklædningsfaciliteter samt et mindre fællesrum og køkken. Beløbet udgør i 2023-priser 2,066 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Fornyelse af Håndværkermuseum

Bevillingsprogramnummer: 9242000030

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	1.000	1.046				2.046
Indtægter						
I alt	1.000	1.046				2.046

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
I alt			

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Håndværksmuseet i Randers har siden 1996 formidlet et vigtigt stykke købstadshistorie. Udstillingen er imidlertid ikke blevet ændret siden åbningen, og det forventes, at der kan skabes større interesse hos børn og unge for uddannelser inden for håndværksfagene ved fornyelse af udstillingen.

Fornyelsen af Håndværksmuseet har et samlet budget på 19 mio. kr., der for hovedpartens vedkommende forventes at kunne dækkes gennem fundraising. Da en væsentlig forudsætning for at kunne indhente ekstern finansiering er, at kommunen bidrager, er der afsat i alt 2 mio. kr. til projektet. Beløbet fordeles med 1 mio. kr. årligt i 2022 og 2023. For 2023 er rådighedsbeløbet prisfremskrevet.

Når det forventede fundraisingbeløb er opnået, udarbejdes der en sag med ansøgning om anlægsbevilling.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Græsfodboldbaner ved Helsted IF

Bevillingsprogramnummer: 9242000037

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		1.550				1.550
Indtægter						
I alt		1.550				1.550

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.06.2022	1.550		1.550
I alt	1.550		1.550

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til anlæg af flere græsfodboldbaner i Helsted.

Beløbet udgør i 2023-priser 1,55 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Hensættelser til kunstgræsbaner

Bevillingsprogramnummer: 9242000008

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	2.636	108	108	108	108	3.270
Indtægter						
I alt	2.636	108	108	108	108	3.270

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
11.06.2018	3.000		3.000
13.06.2022	-616		-616
I alt	2.384		2.384

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I forbindelse med prioriteringen af idrætsmidler i byrådsperioden 2018-21 godkendte Byrådet på mødet den 11. juni 2018, at der afsættes i alt 3 mio. kr. Beløbet opspares løbende, indtil der skal ske udskiftning af eksisterende kunstgræsbanetæpper.

Anlægsprojektet bliver afsluttet primo 2023, og rådighedsbeløbene i 2023-26 vil blive ansøgt overført til anlægsprojekt 9242000049 Hensættelser til kunstgræsbaner fra 2023.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Hensættelser til kunstgræsbaner fra 2023

Bevillingsprogramnummer: 9242000049

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			300	200		500
Indtægter						
I alt			300	200		500

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
I alt			

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der ansøgt om beløb til anlæggelse af i alt tre kunstgræsbaner; i Langå, Nord og Assentoft.

Samtidig blev der gjort opmærksom på, at hver kunstgræsbane havde en afledt drift på 0,2 mio. kr. årligt, 0,1 mio. kr. til vedligehold og 0,1 mio. kr. til hensættelse til udskiftning af kunstgræsdekke.

I forbindelse med budgetaftalen for 2023-26 har Byrådet godkendt afledt drift på 0,6 mio. kr. i 2024 og 0,4 mio. kr. i 2025, hvoraf halvdelen vedr. hensættelser under anlæg. Der er hermed ikke taget stilling til finansieringen efter 2025.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbaner i Nord

Bevillingsprogramnummer: 9242000050

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			1.308			1.308
Indtægter						
I alt			1.308			1.308

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.10.2022	1.308		1.308
I alt	1.308		1.308

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der givet midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Nord.

Beløbet udgør i 2023-priser 1,308 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbane ved SIF Assentoft

Bevillingsprogramnummer: 9242000052

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			1.308			1.308
Indtægter						
I alt			1.308			1.308

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.10.2022	1.308		1.308
I alt	1.308		1.308

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der afsat midler til anlæggelse af kunstgræsbaner ved SIF Assentoft.

Beløbet udgør i 2023-priser 1,308 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Kunstgræsbaner i Langå

Bevillingsprogramnummer: 9242000050

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter			1.308			1.308
Indtægter						
I alt			1.308			1.308

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.10.2022	1.308		1.308
I alt	1.308		1.308

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 blev der afsat midler til anlæggelse af kunstgræsbaner i Langå.

Beløbet udgør i 2023-priser 1,308 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Opbevaringsfacilitet til Randers Roklub

Bevillingsprogramnummer: 9242000044

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		749	0	0	0	749
Indtægter						
I alt		749	0	0	0	749

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.06.2022	749		749
I alt	749		749

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige midler til opbevaringsfaciliteter til Randers Roklub.

Beløbet udgør i 2023-priser 0,749 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Padelbaner 2022-25

Bevillingsprogramnummer: 9242000042

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		1.240				1.240
Indtægter						
I alt		1.240				1.240

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13.06.2022	1.240		1.240
I alt	1.240		1.240

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at bevillige i alt 1,2 mio. kr. til udendørs padeltennis-baner.

- Overdækket padelbane i Purhus IF 0,2 mio. kr.
- Overdækning af 3 padelbaner hos Randers Tennis og Padel 0,6 mio. kr.
- Padelbane i IF Fjorden 0,1 mio. kr.
- 2 padelbaner med overdækning i Randers Nord 0,3 mio. kr.

Beløbet udgør i 2023-priser 1,24 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Projekt Forhallen i Spentrup

Bevillingsprogramnummer: 9242000039

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	2.200	1.137				3.337
Indtægter						
I alt	2.200	1.137				3.337

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
08.10.2020	2.200		2.200
13.06.2022	1.137		1.137
I alt	3.337		3.337

Formål og beskrivelse samt status på projektet

I budgetaftalen 2021-24 blev aftalepartierne enige om at afsætte yderligere 3 mio. kr. i 2022 til anlægsprojekter på breddeidrætsområdet. Af de 3 mio. kr. blev 2,2 mio.kr reserveret til halprojekt "Forhallen" i Spentrup.

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at afsætte yderligere 1,1 mio. kr. til projektet. Beløbet udgør i 2023-priser 1,137 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Randers Regnskov, anlægstilskud

Bevillingsprogramnummer: 9242000034

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	1.500	2.066				3.566
Indtægter						
I alt	1.500	2.066				3.566

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
14.11.2022	3.500		
I alt	3.500		

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Natursamarbejdsprojektet 'Tidsrejsen' er et projekt som Randers Regnskov har fundet på og efterfølgende udviklet i samarbejde med Randers Kommune og Museum Østjylland. Randers Regnskov har søgt midler til gennemførelsen, som er bevilget af Nordea-fonden.

I 2022 og 2023 planlægges opført flere oplevelser i Tidsrejsen om den natur og det landskab, som Randers by ligger lige midt i. Etableringen kræver imidlertid en forudgående investering på ca. 3,5 mio. kr. til nedrivning af eksisterende byggeri på den tidligere Åbo grund og Jutekompagniets gamle hal.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Randers Teater

Bevillingsprogramnummer: 9242000022

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter	4.037	2.654				6.691
Indtægter						
I alt	4.037	2.654				6.691

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
21-03-22	6.691		6.691
I alt	6.691		6.691

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved budgetaftalen 2021-24 blev der afsat 2,5 mio. kr. i 2022 og 2,5 mio. kr. i 2023 til kommunal medfinansiering af udbygning af teatret.

Ved byrådsmøde af 21. marts 2022 blev der som følge af myndighedskrav bevilget yderligere 1,5 mio. kr. til projektet, der finansieres af teatret ved en huslejestigning i 10 år.

Beløbene udgør i 2023-priser 6,691 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Kultur og fritid

Del 2

Anlægsprojekt: Renovering af spejderhytte hos Niels Ebbesens gruppe

Bevillingsprogramnummer: 9242000046

Rådighedsbeløb (2023-priser, 1.000 kr.)

Type	Før 2023 (årets priser)	2023	2024	2025	2026	I alt
Udgifter		2.459				2.459
Indtægter						
I alt		2.459				2.459

Anlægsbevillinger (Årets priser, 1.000 kr.)

Dato	Udgifter	Indtægter	Netto
13-06-22	2.459		2.459
I alt	2.459		2.459

Formål og beskrivelse samt status på projektet

Ved prioriteringen af de afsatte midler til idrætsfaciliteter 2022-25 besluttede Byrådet den 13. juni 2022 at afsætte 2,35 mio. kr. til renovering af spejderhytte hos Niels Ebbesens gruppe, beliggende på Fiskergården. Beløbet udgør i 2023-priser 2,459 mio.kr.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

1. Beskrivelse af området

Sundhedsområdet omfatter kommunens tilbud på sundhedsområdet, sundhedsfremme og forebyggelse. Desuden sundhedspleje for spæd- og skolebørn, tandpleje før børn og unge, visse handicappede og ældre samt rehabilitering i form af genoptræning og diverse forløbsprogrammer.

Herudover har kommunen store udgifter til vederlagsfri fysioterapi og den aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsvæsenet. På disse poster har kommunen meget lidt indflydelse på udgifterne.

De fleste aktiviteter har sit udgangspunkt i Sundhedscentret, der ligger på Thors Bakke i Randers, men der er også aktiviteter i det i 2022 nyetablerede Havndal Sundhedscenter. Tandplejen og sundhedsplejen har mødesteder og klinikker på flere skoler ligesom sundhedsplejen besøger borgerne i eget hjem.

Udover at genoptræning efter sundhedsloven tilbydes på sundhedscentret varetager omsorgsområdet også en del af denne genoptræning, primært i Nellemann-bygningen, men også på enkelte andre lokaliteter.

Randers Sundhedscenter danner således rammen for rigtig mange aktiviteter, og ud over de kommunale tilbud er der også i centret regionale og private sundhedsaktører. Det er f.eks. jordemodercenter, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.

Høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner har også til huse på Randers Sundhedscenter. Organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet, men økonomisk hører det under omsorgsområdet.

Fakta (primo 2022)

Antal børn i børnetandplejen:	19.923
Antal voksne i tandplejen	893
Antal kontakter/besøg, sundhedsplejen:	Ca. 36.000
Antal genoptræningsplaner:	Ca. 3.600
Antal deltagere i forløbsprogrammer	Ca. 750

Politikker

Sundhedspolitik

[Se Randers Kommunes politikker på randers.dk/politikker](https://randers.dk/politikker)

2. Hovedtal

2.1. Drift

Nedenstående tabel viser budgettet fra 2023 til 2026. Tabellen viser, at der samlet på sundhedsområdet er budgetteret med nettoudgifter for 522,4 mio. kr. i 2023 stigende til 526,1 mio. kr. i 2026, hvorefter budgettet falder til 525,3 mio. kr. i 2026.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

Sundhed (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Serviceammen	128,8	130,3	130,2	128,2
Vederlagsfri fysioterapi	27,4	27,4	27,4	27,4
Rehabilitering	23,9	23,9	23,8	23,6
Sundhedsfremme og forebyggelse	13,4	13,3	13,2	11,6
Andre sundhedsudgifter	9,3	9,1	9,1	9,1
Sundhedspleje	16,8	16,8	14,9	14,8
Tandpleje	38,0	39,9	41,9	41,6
Uden for servicammen	393,6	394,8	395,9	397,1
Medfinansiering på sundhedsområdet	393,6	394,8	395,9	397,1
I alt	522,4	525,1	526,1	525,3

2.1.1. Service

Tabellen viser budgettet fra 2023 til 2026. Tabellen viser, at bevillingerne er nogenlunde konstante set over de 4 år, med kun få ændringer over årene. Ændringerne er at bevilling vedr.

Familieiværksættere (for nye forældre) og PREP (samlivskurser) ophører med udgangen af 2024 og puljemidler afsat til sundhedsfremme og forebyggelse bortfalder med udgangen af 2025.

Begge bevillinger udgør 1,5 mio. kr. Endelig bortfalder en ekstra bevilling til afskaffelse af ventelister for tilbud til overvægtige børn med udgangen af 2024.

Hertil skal dog bemærkes, at der i budgetterne på overordnet niveau er besluttet besparelser på 0,5% årligt i 2024-26, og disse besparelser er udmøntet i forbindelse med budgetvedtagelsen af budgettet for 2023-26.

I forhold til budgettet for 2022 er der i 2023-budgettet indarbejdet besparelser i form af, at der ikke sker prisfremskrivning på de fleste driftsudgifter, hvilket udgør 550.000 kr. i 2023.

Endvidere vil der i budgettet via lov- og cirkulærepragrammet blive tilført midler til vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige samt midler vedrørende forløbsprogrammer.

2.1.2. Uden for servicammen

Uden for servicammen er udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering, hvor kommunerne bidrager til sundhedsudgifterne i forbindelse med hospitaler, lægeydelser mv., og som opkræves af regionen.

Ideen med den aktivitetsbestemte medfinansiering er at kommunernes indsats på sundhedsområdet kan være med til at påvirke befolkningens forbrug af sundhedsydelser, og der derfor skulle være et økonomisk incitament til at tilbyde sundhedsfremmende indsatser og undgå indlæggelser, men efter en regional omlægning af de administrative systemer, har udgiften været fastfrosset og kommunernes betalinger fastlægges årligt som tillæg til aftalen mellem regeringen og KL.

2.2. Anlæg

Der er ikke budgetlagt anlægsprojekter på sundhedsområdet i budgetperioden.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 1

Der vil dog i 2023 blive anvendt overførte midler til færdiggørelse af tandklinikken i Øster Bjerregrav, hvorefter den tidligere besluttede klinikstruktur er fuldført.

Endvidere forventes det i 2023, at der skal anvendes midler til udvidelser, idet unge mellem 18 og 21 år trinvist fra 2022 til 2025 skal tilbydes vederlagsfri tandpleje.

3. Aktuel økonomisk situation på drift og anlæg

3.1. Aktuel status

På sundhedsområdet skal der i de kommende år implementeres vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige, hvor alle nye 18-årige fra 2022 får tilbuddet indtil de bliver 21 år. Dette vil kræve en omlægning/udbygning af tandplejen, som forventes besluttet endelig i 2023.

I Rehabiliteringen er der et løbende pres i forhold til modtagne genoptræningsplaner. Endvidere er det på landsplan besluttet, at der skal skabes en mere ensartet kvalitet af de nære sundhedstilbud, som skal bidrage til at nytænke tilbud borgerne. Dette vil ske løbende, og i 2023 forventes der udviklet kvalitetspakker for patientrettede forebyggelse for borgere med kroniske sygdomme.

3.2. Budgetaftalen

Budgetaftalen 2023-26 indeholder nedenstående på sundhedsområdet.

Ændringer fra budgetaftalen - drift (mio. kr.)	2023	2024	2025	2026
Familieiværksættere/PREP forlænges til og med 2024	0,0	1,5	0,0	0,0
Pulje til sundhedsfremme forlænges til og med 2025	0,0	1,5	1,5	0,0
Midler til nedbringelse af ventelister, overvægtige børn forlænges til og med 2024	0,0	0,2	0,0	0,0
I alt	0,0	3,2	1,5	0,0

Med budgetaftalen blev ovenstående tidsbegrænsede bevillinger forlænget.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

1. Uddybende beskrivelse af området

Sundhedsområdet omfatter kommunens tilbud på sundhedsområdet. Det drejer sig om sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje for spæd- og skolebørn, tandpleje for børn og unge, visse handicappede og ældre samt rehabilitering i form af genoptræning og diverse forløbsprogrammer.

Desuden har kommunen store udgifter til vederlagsfri fysioterapi og den aktivitetsbestemte medfinansiering af sundhedsvæsenet. På disse poster har kommunen meget lidt indflydelse på.

De fleste aktiviteter har sit udgangspunkt i Sundhedscentret, der ligger på Thors Bakke i Randers. Men der er også aktiviteter i det i 2022 nyetablerede Havndal Sundhedscenter og tandplejen og sundhedsplejen har mødesteder og klinikker på flere skoler ligesom sundhedsplejen besøger borgerne i eget hjem.

Udover at genoptræning efter sundhedsloven tilbydes på sundhedscentret, varetager omsorgsområdet også en del af denne genoptræning, primært i Nellemann-bygningen, men også på enkelte andre lokaliteter.

Randers Sundhedscenter danner rammen for rigtig mange aktiviteter, og ud over de kommunale tilbud er der også i centret regionale og private sundhedsaktører. Det er f.eks. jordemodercenter, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.

Høre- og synssamarbejdet mellem Randers, Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner har også til huse på Randers Sundhedscenter. Organisatorisk hører samarbejdet under sundhedsområdet, men økonomisk hører det under omsorgsområdet.

Nedenstående tabel viser budgetbeløb i 2023 for bevillingsområdet. Beløbene er opdelt i udgifter, indtægter og nettobeløb for de enkelte delområder. Tabellen viser beløb indenfor servicerammen, samt beløb udenfor servicerammen. Beløbene er vist i mio. kr. i 2023-prisniveau.

Nedenstående tabel viser hvilke delområder, der er omfattet af bevillingsområdet. Desuden vises budgetbeløbene for 2023:

Sundhed (mio. kr.) 2023	Udgift	Indtægt	Netto
Servicerammen	132,7	-3,9	128,8
Vederlagsfri fysioterapi	27,4	0,0	27,4
Rehabilitering (Genoptræningsenheden)	23,9	0,0	23,9
Sundhedsfremme og forebyggelse	17,0	-3,6	13,4
Andre sundhedsudgifter	9,3	0,0	9,3
Sundhedspleje	16,8	0,0	16,8
Tandpleje	38,4	-0,3	38,0
Uden for servicerammen	393,6	0,0	393,6
Aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet	393,6	0,0	393,6
I alt	526,3	-3,9	522,4

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

I de efterfølgende afsnit er der udarbejdet en kort beskrivelse af de enkelte områder. Beskrivelserne indeholder en gennemgang af det enkelte udgiftsområde, som vi betegner delområder. Indenfor det enkelte delområde er der både udgifter indenfor og udenfor aftaleenheder jf. Randersmodellen.

1.1. Servicerammen

Tabellen viser, at der inden for servicerammen samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 128,8 mio. kr. netto.

1.1.1. Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som er tilbud til handicappede.

Tilbuddet ordineres af de praktiserende læger, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.1.2. Rehabilitering og genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

Genoptræningen foregår primært ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter og i Nellemann-huset under omsorgsområdet. Fra 1. juli 2018 har borgeren endvidere kunnet vælge en godkendt privat leverandør, hvis ikke genoptræningsplanen har kunnet igangsættes inden for syv kalenderdage.

Der er samtidig også iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer, diabetes og lænderyg.

1.1.3. Sundhedsfremme og forebyggelse

Bevillingen dækker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers Kommune. Mange aktiviteter foregår i Randers Sundhedscenter og Havndal Sundhedshus. Randers Sundhedshøjskole tilhører også dette område og er et samarbejde med lokale aktører og foreninger. Sundhedshøjskolen har lokale aktiviteter 6 steder i kommunen, i Asferg, Assentoft, Harridslev, Havndal, Stevnstrup og Øster Tørslev. Der kan være perioder, hvor der ikke er aktiviteter de enkelte steder.

Ved budgetaftalen for budget 2021-24 blev der i årene 2021 og 2021 årligt afsat 1,5 mio. kr. til pulje til sundhedsfremme, der udmøntes af Sundheds-, idræts- og kulturudvalget.

Ved budgetaftalen for 2022-25 er der yderligere afsat 1,5 mio. kr. i 2023 og ved budgetlægningen for 2023-26 er bevillingen forlænget med samme beløb i 2024 og 2025. Herudover er der årligt afsat 250.000 kr. til deltidsansættelse af en koordinator i Havndal Sundhedshus.

1.1.4. Andre sundhedsudgifter

Ved tidligere kommuneaftaler mellem Regeringen og KL er der tilført kommunerne varige midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet anvendes blandt andet til at reducere antallet af uhenigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhenigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser og færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene. Midlerne går også til delvis dækning af den opgaveglidning, der til stadighed foregår mellem sygehusvæsenet og kommunerne.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

1.1.5. Sundhedsplejen

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen. Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

I forbindelse med fødsler omfatter sundhedsplejens tilbud et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen. Sundhedsplejerskerne fungerer også som konsulenter for daginstitutionerne og tilbyder en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Ved budgetlægningen for 2014 blev projekt "Familieiværksættelse" iværksat. Det er et undervisnings-tilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse. Endvidere har Sundhedsplejen givet tilbud om parterapi med henblik på at øge trivslen i familierne og reducere antallet af skilsmisser (PREP). Projekterne er løbende forlænget ved senere budgetlægninger, senest ved budgetaftalen for 2023-26 hvor bevillingen er forlænget, således at der er afsat midler til og med 2024.

Sundhedsplejen har siden 2014 været en del af et projekt for moderat og svært overvægtige børn. Tilbuddet har vist særdeles gode resultater og har på grund af den store efterspørgsel haft længere ventelister. Derfor har der siden 2020 været afsat yderligere midler til nedbringelse af ventelisten, og denne ekstra bevilling er senest ved budgetaftalen for 2023-26 forlænget til og med Ved senere budgetaftaler er den ekstra bevilling løbende blevet forlænget, således at der nu er afsat ekstra midler til og med 2024.

1.1.6. Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge fra 3-års alderen til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På byrådsmødet den 17. juni 2019 blev der vedtaget en ny struktur på tandplejens område ([se beskrivelser af den nye struktur her](#) eller se [byrådsdagsorden](#) og vælg datoen 17.juni 2019).

I den nye struktur vil de hidtidige 10 tandklinikker blive samlet til 5 i perioden 2020-22. De 5 tandklinikker vil have til huse på hhv. Thors Bakke, Korshøjsskolen, Bjerregrav Skole, Nørrevangsskolen samt Tirsdalens Skole. Samtidig bibeholdes klinikken på Østervangsskolen som tandklinik for særligt socialt udsatte.

Til dette er der givet en bevilling på 10,6 mio. kr. fordelt med 10,1 mio. i anlæg og udstyr samt en forundersøgelse på 0,5 mio. kr.

Anlægsinvesteringerne er forudsat afdraget over en længere årrække udover budgetperioden. Derfor er der i 2023 teknisk indregnet den forventede besparelse i årene 2024-2032 på 9 mio. kr. Ved de kommende budgetlægninger, vil disse blive fordelt på de følgende år.

Fra 1. oktober 2020 er det ved lov besluttet, at der indføres vederlagsfri socialtandpleje for udsatte borgere; dette tilbud vil blive givet på Østervangsskolen og betyder at samarbejdet med Børsterne, som har været et tilbud baseret på frivillige kræfter, ophører.

I årene 2022-25 implementeres den nye unge-tandpleje, der sikrer vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige. Det sker ved at alle 18 årige fra 1. juli 2022 tilknyttes unge-tandplejen (der er frit valg mellem

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

kommunal og privat praksis). Herefter vil alle, der fylder 18 år blive tilknyttet til og med de fylder 21 år, hvilket betyder at alle unge mellem 18 og 21 år ved udgangen af 2025 vil blive tilbudt gratis tandpleje.

1.2. Uden for servicerammen

Tabellen viser, at der uden for servicerammen budgetteres med i alt 393,6 mio. kr. som er udgifter til den aktivitetsbestemte medfinansiering.

1.2.1. Aktivitetsbestemt medfinansiering

Ved kommunalreformen blev det besluttet at kommunerne skulle medfinansiere en del af sundhedsudgifterne, som amterne hidtil havde afholdt. Formålet hermed var at kommunerne skulle have et fokus på at forebygge indlæggelser og behandlinger og fx hurtig at kunne hjemtage indlagte borgere, når disse er færdigbehandlede.

2. Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2023-26 er beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2022-25 tillagt pris- og lønfremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer samt korrektioner fra lov- og cirkulæreprogrammet.

Lovgrundlag på medfinansieringsområdet:

- Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering
- Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.

Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet - Sundhedsloven:

- Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119
- Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126
- Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137.
- Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b
- Finansiering af sundhedsydelse: kapitel 77, §§247-251a

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

3. Ændringer på området

Nedenstående tabel viser, hvilke ændringer der er indarbejdet i Budget 2023-26 i forhold til Budget 2022.

Sundhed mio. kr.	Ændring til 2023	Ændring til 2024	Ændring til 2025	Ændring til 2026
Udgangspunkt 2022-budget	124,4	124,4	124,4	124,4
Demografi og øvrige store ændringer				
Ingen prisfremskrivning 2022-2023	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Besparelse, tandplejen (ny struktur)	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Udmøntning af effektiviserings- og besparelseskra- v 2024-26	0,0	-0,6	-1,0	-1,5
Budgetaftale 2023-2026				
Familieiværksætterne/PREP, fortsættelse i 2024	0,0	1,5	0,0	0,0
Pulje til sundhedsfremme, fortsættelse i 2024 og 2025	0,0	1,5	1,5	0,0
Midler til nedbringelse af ventelister, overvægtige børn, fort- sættelse til og med 2024.	0,1	0,2	0,0	0,0
Budgetaftaler tidligere år				
Effektiviseringsbidrag budgetaftale 2020	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Familieiværksætterne/PREP	0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Midler til nedbringelse af ventelister, overvægtige børn	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Pulje til sundhedsfremme	0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Tillægsbevillinger og omplaceringer				
Initiativer i sundhedsreformen (LC-program)	3,5	3,5	3,5	3,5
Vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige	2,9	5,0	7,0	7,0
Tilskud til etablering af sundhedsklynger	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
PL og øvrige ændringer	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	128,8	130,3	130,2	128,2

Tabellen uddybes i nedenstående afsnit.

3.1. Demografi og øvrige store ændringer

Ingen prisfremskrivning på budgetter til varekøb og tjenesteydelser er udmøntet i 2023 og reducerer budgettet med 0,5 mio. kr. i forhold til en situation, hvor der var sket prisfremskrivning.

Den nævnte strukturændring på tandplejen, hvor tandplejen selv finansierer ombygninger ved besparelser med ca. 1 mio. kr. årligt; visse af besparelserne er gennemført, og det er i budgetterne forudsat at den fulde besparelse opnås i 2023, hvorfor der er en reduktion i bevillingerne fra 2022 til 2023 på 0,7 mio. kr.

Effektiviserings- og besparelseskra-
v for 2024-26 er udmøntet med vedtagelsen af budget 2023-26 og kan ses herunder.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

Sundhed: Reduktioner i 1.000 kr.	2023	2024	2025	2026
Rehabiliteringen - ændringer i tilbud mv.	0,0	-31,5	-192,5	-296,5
Sundhedspleje - ændringer i tilbud	0,0	-47,2	-132,9	-219,5
Tandplejen - ændringer i tilbud mv.	0,0	-205,0	-268,9	-512,4
Færre udgifter til sundhedsfremme	0,0	0,0	-80,5	-169,3
Færre udgifter til administration	0,0	-50,0	-50,0	-50,0
Færre puljebeløb	0,0	-226,7	-259,8	-293,3
Sundhed i alt	0,0	-560,4	-984,6	-1.541,0

3.2. Budgetaftale 2023-2026

Ved budgetaftalen for 2023-26 blev som tidligere nævnt en række bevillinger forlænget; det drejer sig om familieiværksættere/PREP, sundhedsfremmepuljen og beløb til nedbringelse af ventelisten til tilbuddet til overvægtige børn.

3.3. Budgetaftale tidligere år

Under budgetaftale tidligere år indgår ovenstående forlængelser af bevillinger som reduktioner, idet de var ophørt, hvis ikke der var fundet nye midler. Endvidere er der i 2023 en besparelse vedr. sundhedsfremme, som stammer fra effektiviseringsbesparelserne for 2020-23.

3.4. Tillægsbevillinger og omplaceringer

Via lov- og cirkulæreprogrammet er der afsat midler til nye forløbsprogrammer og akuttilbud på omsorgsområdet, der senere vil blive fordelt mellem sundheds- og omsorgsområdet.

Endvidere har der givet midler til indførelsen af den vederlagsfri tandpleje for de 18-21 årige, der implementeres over en 4 årig periode fra 2022-25.

Endelig har der i 2022 været afsat midler i 2022 til etablering af sundhedsklynger, som bortfalder i 2023; efterfølgende er det dog besluttet at der også i 2023 er reserveret midler hertil, men det vil blive indarbejdet ved en budgetopfølgning i 2023.

4. Yderligere oplysninger

4.1. Oversigt over aftaleenheder

På sundhedsområdet findes 4 aftaleenheder, sundhedspleje, tandpleje, sundhedsfremme og forebyggelse samt Rehabiliteringsenheden. Se enhedernes budgetter i tabellen på den første side.

4.2. Takster og nøgletal

På sundhedsområdet er der relativt få takster, idet der "kun" er egenbetaling af kommunale leverede ydelser vedr. special- og omsorgstandplejen.

Sundheds-, idræts- og kulturudvalget - Sundhed

Del 2

[Den aktuelle takstoversigt kan tilgås her via randers.dk](#)

I 6-bynøgletalsrapporten kan findes en række nøgletal om udgifter og aktiviteter inden for sundhedsområdet. Disse nøgletal findes i afsnittet Sundhed og Tandpleje.

[Den seneste 6-bynøgletalsrapport kan tilgås her via randers.dk](#)

5. Anlægsprojekter

På sundhedsområdet er der ikke i budget 2023-26 planlagt anlægsprojekter.

Men via tidligere afsatte midler mv., vil der på tandplejens område i 2023 ske ombygning af tandklinikken i Øster Bjerregrav, hvorefter den planlagte strukturændring på tandplejens område kan færdiggøres.

Endvidere forventes der i 2023/24 etableret faciliteter til den nye unge-tandpleje.